

М. В. КУКАЛЕЦЬ,
*кандидат педагогічних наук, професор,
Міжнародний економіко-гуманітарний
університет імені академіка Степана Дем'янчука*

САМОСТІЙНА РОБОТА У КОНТЕКСТІ БОЛОНСЬКОГО ПРОЦЕСУ

Анотація

У статті розкриваються питання організації самостійної роботи студента, як важливого чинника підготовки висококваліфікованого фахівця, здатного реалізуватися на світовому ринку праці.

Проаналізовано досвід щодо організації самостійної роботи, визначено основні форми її реалізації у навчально-виховному процесі.

Аннотация

Материалы статьи раскрывают содержание организации самостоятельной работы студента как важного фактора на пути к подготовке специалиста, высокой квалификации, который сможет реализовать себя на мировом рынке труда.

Проанализировано опыт проведения самостоятельной работы, определены основные формы и пути ее внедрения в учебно-воспитательном процессе.

Annotation

The article deals with the organization of student's individual work as an important factor in training of a highly qualified specialist who can realize himself at the world job market.

The experience of individual work organization has been analyzed.

The main forms of their realization in the educational process have been defined.

Підписання Україною Болонської декларації передбачає розробку та виконання програми підготовки фахівців відповідно до єдиних європейських вимог.

З метою інтеграції вищої освіти України в європейський освітній простір перед сучасними навчальними закладами постало важливе питання - поєднати існуючий досвід та традиції навчання з новітні-

ми технологіями викладання, які спрямовані на надання студентам значної самостійності в опрацюванні навчальних дисциплін.

У зв'язку з цим відбулися позитивні зміни щодо збільшення обсягу та підвищення ролі самостійної роботи студентів, особливість яких полягає в зміні принципів одержання знань. Переглянуто співвідношення між аудиторними та позааудиторними заняттями шляхом збільшення годин на самостійну роботу. Вона стала невід'ємною складовою навчально-виховного процесу і є водночас формою, метою і засобом навчання.

Завданням самостійної роботи є формування таких компетентностей студента, які дадуть йому можливість якнайповніше реалізуватися на світовому ринку праці.

Тому основними освітніми завданнями самостійної роботи є засвоєння в повному обсязі основної освітньої програми та послідовне вироблення навичок ефективної професійної діяльності на рівні світових стандартів [1, с. 102].

Самостійна робота студента над навчальною дисципліною у вільний від аудиторних занять час може включати різноманітні форми і методи її проведення:

- опрацювання теоретичних основ лекційного матеріалу;
- підготовку та оформлення схем, діаграм та завдань графічного і конструктивного характеру;
- самостійне опрацювання окремих тем і розділів програми;
- підготовку до виступу на семінарських, практичних та лабораторних заняттях;
- виконання індивідуальних навчально-дослідних завдань;
- виконання творчих завдань;
- написання поширених планів уроків і позакласних заходів;
- аналіз та відвідання уроків вчителів-новаторів;
- проведення уроків і позакласних заходів у процесі практик;
- підготовку до поточних і підсумкових контрольних робіт;
- колективне вирішення навчальних та педагогічних ситуацій;
- написання модульних і комплексних контрольних робіт;
- поглиблене вивчення літератури на задану тему та пошук додаткової інформації;
- конспектування та аналіз рекомендованої літератури;
- написання звітів, характеристик;

- опрацювання та підготовку огляду опублікованих статей у фахових та інших виданнях;
- підготовку до підсумкової державної атестації;
- виконання випускної кваліфікаційної роботи.

Час, відведений для самостійної та індивідуальної роботи студента, визначається навчальним планом. Співвідношення обсягів аудиторних занять, самостійної та індивідуальної роботи студентів визначається з урахуванням специфіки та змісту конкретної навчальної дисципліни, її місця, значення, дидактичної мети в реалізації освітньо-професійної програми [1, с.127]. Щоб сформувати такі навички студентів, потрібно активно залучати до наукової діяльності через участь у наукових товариствах, проблемних групах, дослідницьких центрах, предметних гуртках, науково-практичних семінарах, факультативах, конгресах.

Необхідно створити належні умови для забезпечення самостійної роботи студента. Це, насамперед, відповідно укомплектована літературою бібліотека з читальним залом, комп'ютерний клас з можливістю роботи в Інтернеті, бази практик в інноваційних навчальних закладах та експериментальних майданчиках.

Дуже важливо забезпечити самопідготовку студентів відповідною навчально-методичною літературою з урахуванням збільшення годин, відведених на самостійну роботу.

Проблема самостійної роботи студентів розглядалася в практиці викладачів вищих навчальних закладів упродовж багатьох років у різних аспектах та інтерпретаціях.

Особливої уваги заслуговує питання змісту самостійної роботи та її взаємодії з аудиторною на рівні сформованості компетентностей студентів.

Аналіз науково-педагогічної літератури та досвіду викладачів показав, що питання організації самостійної роботи студентів перебуває в центрі уваги підготовки спеціалістів з початкової освіти в контексті Болонського процесу.

Однак, у практиці вищих навчальних закладів питання організації самостійної роботи студентів розроблено недостатньо. Вивчення її сучасного стану дає підставу окреслити коло проблем, які сьогодні потребують посиленої уваги на різних рівнях організації навчально-виховного процесу. З метою підготовки висококваліфікованих

фахівців з початкової освіти необхідно:

- вивільнити один день тижня на самостійну та індивідуальну навчально-дослідну діяльність;

- з метою підвищення професійних компетентностей студента якісно оновити її зміст та методику контролю результатів;

- включити до самостійної роботи з методик початкового навчання завдання проблемного, творчого, пошукового і дослідницького характеру;

я забезпечити студентів інтерактивним консультуванням. З цією метою створити персональні навчально-методичні комплекси дисциплін і розмістити на них необхідні завдання та поточну інформацію:

- забезпечити відповідні умови для створення електронних каталогів бібліотечних фондів та їх повноцінне функціонування й розвиток;

- всебічно сприяти зміцненню матеріально-технічної бази бібліотек, впровадженню в практику їх діяльності нових інформаційних та телекомунікаційних технологій обладнання сучасною комп'ютерною технікою та програмним забезпеченням, підключення їх до мережі Інтернет [2, с.110].

Література:

1. *Економічна освіта в класичному університеті /За ред. В.Д. Базилевича //Вища школа. - 2007. - № 6 - С.*

2. *Про основні завдання вищих навчальних закладів України на 2007-2008 навчальний рік: Постанова Міністерства освіти і науки України № 4.2- 17/1450 від 3 липня 2006 року //Вища школа. - 2007. - № 3. - С.99-116.*